

Sic tibi sint usus ne rerum fiat abusus,

Aesopi canis est, cui mors nil patis est.

In medium retine modus est, servandus ubique,
nil valet in mundo qui caret hoc medio.

Placido medio virtus, extrema tenet loca virtus,
est in mansuetis gratia maior heis.

Ut caveas poena laeteris in caede Suprema,
hoc solum recreat quidquid Olympus habet.

Iduae mutare nequis, patienter cuncta subibis,
vixilis impulsus fer patienter opus.

Ranula calcatus tantum quod nociferatus,
qui murmur audit saepe sibi nocuit.

Non animo tristi fer poenam quem meruisti,
poena valet nullam nata per invidiam.

Iduae patris digne poenam patiare benigne,
cur? quia post poenam consequeris veniam.

Quod patris merito patienter ferre memento,
qui mala patras, fac bene poeniteas.

Spice pati si vis victorum tu fore civis,
audi sed taceas, ut Superis placeas.

Tempore si maerbo vescaris fortior esto,
post longas noctes provenit alma dies.

Relius in adversis aliquando cede Superbis,
sic vincit sapiens, vincitur impatiens.

Compatiens passis, meliora volens inimicis,
fiet crede mihi civis in aere poli:

Inter virtutes patientia fortior omnes,
hanc quisquis soluit vincere potuerit.

Non tenet assiduam coeli clementia poenam,
nam bili fateor limina ponit amol.

Distribuant aequas legum fundamenta poenas,
ad facinus simplex poena nociva duplex.

Sunt leges stimuli per quos fraenantur iniqui,
quod quis non peccat, poena statuta parat.

Offendit citius non nobis, nec bene visus,
 ultio tarda fovet crimina damna movet.

Berberia dicitur qui se non Christo veretur,
 tandem loquitur qui mala nulla tulit.

Advenit Deus hic angit raro post funera plangit,
 nam beat hunc astris, quem premit hic lachrymis.

Has ego mune poenas Pharaonis do tibi denas,
 post quas non doluit manere ut ante fuit.

Prima subente puda, sanatum plaga secunda,
 postque culere tristes, musca nociva nimis.

Adventa pecus obravit, vericas secta creavit,
 post has grando minax, bou? et ipse vorax,

Nona tegit Solem primam necet ultima prolem:
 his Pharas peior factus et haud melior.

Cum profunda petit, peccator, et ultima quaerit,
 spes quae nos flectit nulla salutis erit.

Quod puer est caeterus loquitur, non cur ita laetus,
 quae tibi poena nocet vice ratione caret;

Sentis adhuc proles quod committere parentes,
 effugient nulli vindicis arma Dei.

Aggravat ordo, locus, mos, causa scientia tempus,
 conditio numerus, culpa genusque status.

Lucta parilla, modus, vel scandala secus et annus:
 haec sunt quae gravius disponere scelus.

Degeneri vita tua te contempere vita,
 ne pro te merita demeraris vita.

Protinus et absque mora vitium remove labora,
 qui mores reparat vice aliquis properat.

Si vitium repeter animam cum corpore perdes,
 turpior est fies, quam morbo sint perdes.

Tempora transiunt, sed non malefacta peribunt,
 non purgib tempus, sed Deus omne scelus.

Doctor peccatum docet esse nihil, neque factum,
 poenam peccati nemo facit nihili.

Tempore vix aliquo defecit crebrius ullo

Luna peregrino lumine Sulque suo:

Nec prius huic terrae tibi assere cometae,
ventorum gravior, nec fuit ante furor;

Nam defessa malis natura fatiscit ubivis,
optans exuvias deposuisse suas.

O! lapis absque manu de monte revulsa, vel istu,
tumpe moras mundum Corrige Christo malum;

Destitue succidus reliquum quodcumque coelesti,
excidite tuum prothinus impetium:

Per quod morborum ista pace aeterna laborum,
aut fides nostri terminus exitii.

Nunquam coelesti Domino placere sceleris,
ut vites poenam nunc rogitas veniam.

Non est condignum quod fers in orbe malignum,
si bonus hic patitur laetus ibi graditur.

Tu quicumque visis graviter succumbis iniquis,
spem cape spes humeros leniet alma tuos;

Vertilis adveniet quae te fortuna reponet,
ut multo post nubis alma venire dies.

Aut libertatis vindicæ mors ipsa tyrannus,
imponet fines quod tibi concipies:

Quae patris tui, perdendo malos tibi solvet,
prosterneque oculos prothinus ante tuos:

Tunc opibus magni, tunc fastu elatiet inani
se totos quantos concipient miseros.

Tunc mors efficiet, vel mors vel anima verteb,
ut ridendus eat, qui metuendus erat.

O! cor triste malis quare sic semper ubivis
tumperis? est poenae terminus irte tuae.

Languinolenta tuae vel morti vulnere pande,
illa brevi est quae nos dividet una duos:

Nec mihi ergo tuis semper lachrymaris in actis,
mors favet a poenis te eripiendo tuis.

Quaerens fit Moestus.

A quaero quaerens molo laetum dic molo moestum,
 qualiter hic quaeres, taliter invenies.
 Sunt male qui quaerunt, moesti quaeritque perdunt,
 sunt bene qui quaerunt, sicut et inveniunt.
 Omni spiritui quaerendo credere noli,
 spiritus est duplex hic bonus alter obex.
 Perditur exiguu quaeritum tempore longo,
 saepe diu cumulas, quod celer intumulas.
 In minimis rebus qui deficit, ille dicitur,
 in magnis sortem quaerit ad omne levem.
 Praeficitur magnis, qui vult bene vivere parvis,
 utrumque amittit qui male parva regit.
 Casus ab occasu repitur non solis ab ortu,
 non satis est, oritur, si bene non moritur.
 Non in divitiis est opes quaerenda salutis,
 haec quia dum percutit, omnia moesta ferunt.
 Sunt mala divitiis, nemo patiaritur illis,
 has male dum quaeris, tristior esse requis.
 Nam potes in fluvio fundum reperire profundo
 sed nullus parvis fundus habet heris.
 Dives eris vere, qui mundum spernit habere,
 talis enim vere dives eris relique.
 Fortunae fragilis fiat tibi copia vtilis:
 totum mutatur quidquid in orbe datur.
 Hinc miser omnis erit qui mundi prospexerit quaerit,
 per mores mundi perditur aula dei.
 In se mundana non est nisi vitio vana,
 dat res exiles quid quid in orbe vides.
 Non male quis spernit quidquid mutabile recit:
 quae nunc existunt, omnia praetereunt.

Non doleas rogo te pro rerum perditione,

mundus contristat, vel violat, maculat.

Si mundus violat, depravat, et omnia turbat,
qui mundum quaerit, quomodo laetus erit?

Cochlum non quaeret, qui mundo totus adhaeret,
nemo cupit lucem continuando lucem.

Quem mundana ligant, hunc curae mille fatigant,
in mundi curis nulla salus animis.

Non est ridendum sed in isto tempore flendum,
qui nimis hic ridet, non ibi laeta videt.

Ibi modo non flebit, sat flendi tempus habebit,
hic risus laetus fiet ibi gemitus.

Aeterno luctu lugabit tunc sine fructu,
qui se pro mundo laetificavit homo.

Nonne vides mundum miserum nimis, et fœdendum,
vexatum, trahitur quid quid in orbe datur.

Gaudia sunt mundi minimum fugitiva rotundo:
ut cito diffugiunt, sic cito capta ruunt.

Mundi mercator cupiet vagus esse viator:
in fine orbis horror quilibet epis amot.

Per vigili cura quaeras lucra non peritura,
pro mundi luctum deciperis minimum.

Prædia terrarum, posterio divitiarum,
nunquam non dominum deserere suum.

Fabrica murorum grandis structura domorum,
ostentant pretium sicut inane forum.

Gloria mensarum cum deliciis epularum,
fient omnigenis nausea magna nimis.

Resplendens vertis, quae moribus obstat honestis,
tandem fiet sineis erca parata suis.

Hæc armentorum spatiosus cultus agrorum,
in cordes abeunt, vel subito pereunt.

Fertile vinetum diversa vite repletum,
 paepius ut colitur grandine concutitur.
 Gloria matorem, dilectio grandis eorum,
 post mortem cessant, et lachrymis cumulant.
 Cuncta relinquentur, nec post haec invenientur,
 hinc gratis dives spe sine quaerit opes.
 Aliquid formosum mundus gerit, aut pretiosum,
 mox erit exosum, sicut inane forum.
 Floris habet morem mundus tibi dando colorem,
 vice loqueris totus desinit esse tuus.
 Quid valet hic mundus? quid gloria? quidue triumphus?
 post miserum fumus, pulvis et umbra ruinas.
 Quod brevis durat, quis prudens quaerere curat?
 cras stabit sine te, quidquid amas hodie.
 Quaevis is obcenum, qui mundum quaerit amoenum,
 cum vita abscedit, quod tibi vita dedit.
 Totum vilescit quid quid modo in orbe nitescit:
 quaerens laudat eum qui scit amare Deum.
 Tecum non tolles plenos subigine folles,
 quos tandem vermes decomedent inopes.
 Non tibi sint curae res ad nihilum rediturae,
 gloria se quaeris perdit in orbe brevis.
 Hic bone quid curas res viles reperiturae?
 omne bonum mundi clauditur ista oculi.
 In re stant modica mundana negotia cuncta,
 ad modicum nituit quid quid in orbe fuit.
 Omnia sunt mundi vaga, fluxa caduca rotundi,
 nunquam subsistent quid quid in orbe viget.
 Ut stes cum pretio mundo dum vivis in isto,
 mundum devota te rogo frater ita.
 Hic mundi quaerens tandem petis ultima moestas
 et quod quaesivis, non nisi moeror erit.

Ubi male quaerit quaerit sine fine peribit,
 cur? quia peccato nocia quaerit homo.

Non bene mercatur qui nulla merce lucratur,
 nemo se ditat qui nihil accumulatur.

Non est mercator, pretium minus ois mediator,
 is plus exposuit, qui minus imposuit.

Numus agit pro te, fraus est mercator in uolte,
 rara fides rerum, rara fides hominum.

In famis vere moerorem debet habere,
 furem propter furtum furca capit miserum.

Non manet occultum, quod latro facit, nec inultum,
 omnes per soles emicere dies.

Ubi secul est furans, est furis nomine durans,
 in turpi specie, tu sine teste time.

Unicuique dedit vitium natura quod edit,
 qui mundus uiguit, nullus in orbe fuit.

Thiaios intra muros peccatur et extra:
 in flumio reclus curuus erit baculus.

Christus homo solus fuit inter millia mundus,
 in caeno propro nascitur omnis homo.

Quod bonitatis habes contaminat unica labes,
 in vita nostra non sumus absque nota.

Serpens in plano quadrupes cecidit pede sano:
 ne mirare bipes, si titubet tibi pes.

Si tibi non esset perfectus quilibet esset,
 nunquam sunt viti qui casere nisi.

Nihil muletatur, ne vitior efficiatur:
 quod aus peccavit, multa saepe luit.

Ergo sic facias ne tuias spe sine plagas,
 et fias moerustus sic iterando reclus.

Sed tibi ois quaerit dum vivis semper honoribus
 non hoc pro mundo sed mitido solio.

Non per longaevas aetates gaudia quaeras,
 cum multum vivens sit mala multa ferens.

Ut canis in campo quaerit, porcisque profundo,
ad coelos alis evolat ales avis:
Fertur in ocellum sapiens cum pisce profundum,
ambitiosus avi pat, avidusque cani.
Sub gladio disae mortis debemus abire,
ut flos in campo sic perit omnis homo.
Est venator opum, velut auceps eris homo honorum,
piscator quærens myrica raris petens.
Sed dum raris cupit, vel honores oblitus ambit,
et venatur opes, mortis adit cineres.
Quis modo nascuntur subito rursus moriuntur,
quæ plantata vides auferet hora dies:
Omnia mutantur, vilius vastius variantur,
quæ nunc delectamus oblectata fuerunt prius.
Nubila prois soles, prois gaudia sæpe dolores,
paesque dant tristem tempora læta diem:
Præmissas mellis sequitur conclusio fellis,
omnia conando lædia multa fero.
Non equus ad coelum quemquam vescit generosum,
et quem nemo fuit curus ad arva tulit;
Est itel angustum proque axe pedibus aptum,
ambulat in lata curus, equusque via.
In male digeris mala crapula sæviet escis:
dumque replendo terit toxica mella gerit.
Nil quaeras tenere, timide nihil omnia caute,
si cito, non sero, nec propeante morbo.
Solus fit lætus pro coeli Numine quæritus,
sed mundi quæritus fit dolor et gemitus.
Ille Deum quaerit, quisquis pereuntia spernit,
hoc tu non quaeras, ut tua lætus agas.

31
Fœlix qui mente quietus.

314
✓

Langor membra ligat, si quæ via longa fatigat:
conservat vires paucula sæpe quies.

Cum reparent vires gratae de more quietes,
non nocet interdum pace levare animum.

Idem nimis, et nimium nunquam valet esse quietum:
testes expectant Phætonis equi.

Thragem consimilem clavus fert atque foramen:
in simili similes inveniesque vices.

Tchelus assiduis hebetatur quæque securis:
multum portatam destruimus solem.

Stare diu nescit quod non aliquando quiescit:
ut firmus maneat mente quietus agas.

Cuius plenus eris si vis ut glorificeris:
pace huic maior erit, qui minor esse petis.

Cura facit mortuos fœlices dico quietos,
curant quæ sua sunt, non sua nulla petunt.

Mente quietus agas, ne causet roas tibi plagas:
Idem quid agunt homines sit tibi fœusta quies.

Pace viget in propriis, sed telus abest alienis,
ausens ille focus, qui tibi fit proprius.

Idem tibi nil conscit, securo mente quiescit:
qui cæcos pellit, mente quietus erit.

Hinc cum gallinis decumbas respere mitis,
in matutinis si vigil esse cupis.

In cubo non plana non est dormitio sana:
turbatis heus non bene dormit heus.

Dormit illebus melius quam verberare caecus:
scit modo per lites nulla vigere quies.

Crimina celantis, nil dant mihi crede quietis: — 315
quæ peccata tacent corda quiescere carent.

Quid peccator agam? porto sub pectore plagam,
dico vel dico, semper ego stimulat.

2
242

Tamquam si portem sub eodem pectore mortem:

Si nullu sileo, signa dolentis alo.
Est facies terribis, quales intrinsicus estis,
Verbis non moritur, quo mala mens alitur.

Si crimen celas centum tormenta reservas,
Crimina si pandis pacificata geris.

Dat se solantem confectio vera salutem,
Fitque doloris amor pacis hic ipse favor.

Si cor emundes, securo mente quiesces,
Crimen devites, ne subeat facies.

Nulla nunc plaga, nulla pallere culpa,
hoc animis prodest, hinc fit et ipsa quies.

Cor tibi si maculas, ut sint in pectore sordes,
inter tot facies, nulla tibi sequies.

illi solvantur, qui crimine non maculantur,
vel iam confectum non repetunt iterum;

Nam sic pacatus mox est transire paratus:
est etiam moriens anxietate carens.

Ergo celatum sanat confectio factum,
cum redeat sospes paucis amica quies.

Impius occiduas mox evanescet in duras,
et poterit nullum pacis habere locum.

Qui vult pacificam, cor mittat ad Iherusa sursum,
vult Deus arbitrio cuncta subesse suo.

Virunt sah pauci qui sunt in corde quieti:
virunt innumeri sed sine pace mali.

Nemo cognoscit nocet, vel quid tibi prosit,
donec in hoc misero vivitur exilio.

Anxius es totus, non vis componere motus
falleris: est Domino cura ferenda Deo.

Felice tranquillam qui vult hic ducere vitam:
talis homo curas, non cupiet mimias.

Sed contentus est, veraque quiete rigebit,
cur? qui quo gaudet nil moritatis habet.

Hinc patres primi generis primordia nostri,
maxima Phœthiæ signa dedere suae:

Cus? quia non merita gaudentes sorte quiesca
non coluere bonum, sed voluere malum.

Hinc per eos mundus quia mors introvit in orbem,
omnidens excuimus mortibus obscurimus:

Tempus hoc expari, foelices esse putari,
qui bene praesentem deservere diem.

Pacis plantator fiet virtutis amator,
nam nunquam virtus mortis adibit opus.

Virtutem tectus qui possidet ille quietus,
nam per virtutes crescit amica quies.

A se terrena requies removebit amara,
terrea res magna subiacet invidial.

Si brevis est baculus, brevior fiet tibi saltus,
quo minor est tibi res, maior est ipsa quies.

Non male tunc petitur si nil nisi saccus habetur,
proadet pacificam pauperis eloquium.

Si lamentatur qui pauper homo vocitatur,
fiet in absconso pacificatus homo.

Nulli ex natura pauper petere absque ruina,
quae pauperque tenet, pacificatus habet.

Pauper mercator bonus hic fertur mediator,
perdere nil valeo, si nihil obtineo.

Dives nil audet pauperes libera gaudet,
quo minor est tibi res, maior est ipsa quies.

Est pauper in mensa maior, quae pace repleta,
dum non sunt lites, maior est ipsa quies.

Nullus amet mensas modica vel lite repletas,
si qui contendunt, omnia dissipant.

Non valeo scopis purgare cubile solutis:
quod se coniungit fortius esse cupit.

Sunt duo concordēs in caelo sidera fratres,
in terra iustos vix teos esse duos.

317

2

Sit licet humanum genus inter caetera summum,
jure tamen species infima dicitur homo es.
Pars hominum in caelo parva est, sed maxima in aetere,
hinc infelicem quis neget esse hominem,
Non est pacificus, qui Daemonicus propriatus,
clauditur os huius, qui necis est nocuus
Fine malo claudi, mala vita meretur iniqui,
stans, aut scurra sedens, est, fit et aequivalens.
Peius currendo vitium fit, quam residendo:
se pro peccato saepe fatigat homo.
Plus pro tartareo patitur peccator aeterno,
quam pro pacifico vir sine labe polo.
Inutilibus ah! cupidi spiritus punguntur avari,
ut nunquam gaudent sic sibi semper egent.
In curis totus distenditur ambitiosus,
se exaltare volens anxietate potens.
Heu! quam multimodis onerat nos crapula mortis,
cum quibus horrendam cogit adire viam.
Ira qui inflatus quanta anxietate gravatur:
causat delinens saepius ira viros.
Quid non tractatur, patitur lascivus amator?
nullum mancipium, sic patitur miserum.
Sunt insensati tormenta subire parati,
nunquam pro caelo sic patitur homo.
Non hic, sed nec ibi fient requietis amnici,
quotquot sollicitis se maculant vitis.
Non hoc pro mundo patiamur sicut aeterno, 318
cum sint pro Domino cuncta ferenda Deo.
In pace, ut vigeas res distimulabis amaras:
debet pro dulci sic homo pace pati.
Idem nunquam cecidit, quis talem surgere vidit?
qui non decubuit surgere non valuit.
Declinans navis relevatur in aequore proavis:
maxima fit quoties per fera bella quies?

Præcedit Zephyrum turbo violentus amœnum,
sed si turbo perit, lætior aura venit.

Lædere, quod potuit, pro pace aliquando valebit,
quem mors contristet sæpe quiete beat.

Aspera compositis miserant sæcula bellis:

Omnis pace ubi, prodit ab axe poli.

Pax Ceresem nutrit, pax aura tempora cudit,
bellis nulla quies, pacis amica Ceres.

Præcedens pactum bellandi destruit actum,
multiplicat bellum pax violata ferum

Est, pax virtutis ratio, chypensque salutis,
nec pax, nec pietas [?] ad ferias.

Pax belli exacti pretium, pretiumque pericli,
ditercat citius pace repleta domus.

Idem bonus in vita cumulat sibi dona quæta,
nam nihil angit eum, qui scit amare Deum.

Integrites morum non curat verba malorum,
nulli verbosis disseruere satis.

Ut valeas omnem tutus sufferre laborem,
adiungas curis læta subinde tuis.

Nec caelum pluvias semper dabit, atque pruinas,
interdum tubulos explicat et radios.

Non erit in canis requies reperibilis annis,
cur? quia continuo motus aderit senio:

Dum se curvat anus retro male sibilat anus:
non decant utres, qui nimium veteres.

Cornix sæpe lupum non effugit inveteratum,
dum senium torquet, nulla quies remanet.

Non erit pax mentis rixosa in voce loquentis,
tempora per lites, nulla quietis habes.

Inscius est animus peccati corde gravatus,
vult celare scelus, sed nimium timidus.

Culpis infectus numquam fit mente quietus,
pernis, quem portat continuo stimulat.

Non est paratus gazas cumulare paratus,
ut spinas pungunt, dum veniunt abeunt.
Cunctis exotus, superis est ambitiosus,
numquam pacificus propter honores opus.

Vera quies magnis numquam reperitur in aulis,
in quibus in noctes vertitur ipsa dies.

Est in doctrina non pax, sed saepe ruina,
maius nam saepe doctus anhelat iter.

Non vult pax animi variis convortia vulgi,
haec quando accedis, iam minas inde redis.

Vera quies mentis non vult commercia gentis,
in quibus innumeri sunt aliunde doli.

Non inter varias hominum cupit esse catervas,
gaudet pacifico sola manere loco.

Affligit phretos conatus inutilis ipsos,
quod nequeant pacis munus habere satis

Yerson in Angello, solus non absque libello,
ut de se narret, mente quietus erat.

Sanctus et Henricus qui recit Caesar amicus,
dicebat claustrum pacis habere bonum.

Nullus in officiis, armis victoribus ipsis,
gaudeat in Domino mente quietus homo.

Non in deliciis, non exercis, potibus ipsis:
In Jesu solo, mente quietus eoo.

R.
Rusticus in patria.

Dum rus pertractat nomen sibi rusticus aptat,
sicut rura colens ruricolae est Oriens.

Rusticus haud ferrum per praeta vitentia gressum
prohibuit, ut rura colendo soli.

Inculci mores sunt rusticitatis honores,
rusticus est omnis, rusticitate rudis.

Ruricolae morem servant, capitisque rigorem,
cur? quia sunt homines rusticitate truces.

Pravo servit heros, qui vulgo servit iniquo,
inconstans semper vulgus habebit iter.

Nillicus elatus solet esse nimis rogatus,
ocrea quando madet, tunc madefacta tumet.

Rusticus inflatus, nimium si saepe rogatus,
optimus est lacrymans, pessimus est jubilans.

Ungentem pungit, pungentem rusticus ungit,
verba maligna limit, si dominum metuit.

Rustica gens est optima flens, sed pessima gaudens,
rusticitas metuens plurima fit tribuens.

Poenis miserit, blando sermone tumescit,
rusticus, in dominum gaudet inire dolum.

Unum fuste locum bis tangit, nec timet Orcum,
rusticus est nequam, qui negat est etiam.

Fiant credo boni, sed dic mihi quando coloni?
verbera quando timent, vel fera bella vigent.

Ut tibi, sic aliis fit tuis homo specialis,
si palpeae astimilas, et bene combaculas.

Non sunt sensati credentes rusticitati,
nam credens multum decipitur nimium.

Rusticitas nequam non est scrutabilis unquam,
inveniet nequas, si permittet varias.

Rusticus ut fallat, cur nocte, dique laborat?
ne pereat fallit, nam secus esse nequit.

Haec gens ruralis passim solet esse dualis,
dum gladii strident, vel fera bella vigent.

Semper enim duplicem bellum fert quodlibet hostem, 321
sicut fert duplex rusticus inde malum.

Unusquisque petit, mos rusticitatis obedit,
paepius, et ternus probolat eius herus;

Hinc, ut permaneat, plerumque astutia causat,
rusticus hac uti gaudet, ovatque frui.

Olfactu carnis peregrinum caupo bilinguis,

postquam tractavit sibi ab eo petiit.
Cuius erant resnes, peregrino dixerat hospes,
carnis et olfactus dic mihi nonne tuus?

Et cum pro nummis certatus utrinque loquellis,
respondit media rusticus in platea:

Cum tantum olfactum caupo delecti male pactum,
praeter nummosum det nihil ille sonum.

Trans mare ducantur Mau! feles vociferantur,
ut quis conseruit rusticus omnis erit.

Rusticus ad villas habitare triumphat, et ollas:
tuas, non iuris gaudet adesse viis.

Dum fluvium aspexit princeps in ponte resedit,
atque sui proceres ante stetero pedes:

Rusticus adveniens consedit, se quoque iungens,
civilisque dato se putat esse loco;

Incepit hunc alius cum principe serous adultus,
ponte sedere audes rustice? quam rudis es?

Omnibus at promptus respondit rusticus ad ius:
est mihi pro requie ponte sedere bene:

Sicite quid fieret, si pons tam longus adesset,
qui pons ut posset millia dena daret?

Lic rex muret equo descendens ex phalerato
hunc tenens nocturno rustice dicit equum:

Rusticus at paridus dicit: Rex forsan et unus
sufficiet verbum qui retinebit equum?

Unus ait poterit retinere hunc; rusticus inquit:
si pons est unus, sit labor iste tuus.

Rusticus in rixa semper sequitur sua iura,
fraude scetet mina rusticus in patria.

Ius magis in caeno gaudet, quam fonte serens,
quod natura dedit, nemo negare petiit.

Quod datus agricolae iuveni obliviscitur ille,
decepto quod fit, non perit, ille perit.

Si fundasset eam quam bella solent dare vitam,
rusticus, interitus militis esset opus.

Rex caret armatis gaudet fraus rusticitatis,
fit pax in sylvis dum lupus est in iis.

Rex dum ricasat crinis populi laeratur,
Caesar init bellum rusticus est medium.

Si plebs duraret rex bellum semper amaret,
ne pereant populi pacificantur heri.

Bellum transibit si rustica turba peribit,
semper plebs ut fit, militis esca fuit.

Astologus caelum dixit sine nube futurum,
dum suus ad sylvam rex cupit ire nigram;

Et contra caelum pluvias ait esse datum,
ipsius regis rusticus arte levis:

Nix erat ingrossus rex sylvam, nec bene factus,
et subito pluviae praecipitantes aquae;

Hinc rex astologum subito iubet esse colorem,
et facit astologum suis habere forum.

Rusticus insignem dum nupt adiverat lobem,
rusticior fauno, rusticior patyso:

Tunc populus plena stebis hinc, stebis inde platea,
unaque vox fuerat: Rex venit, ecce equitat:

Rusticus involita moritate movetur ab ipsa,
cui nimium gestis turba videre petitis;

Rex subito invenitur, celebri populo comitatus,
aureus excelso conspicendus equo:

Et cuncti ingeminant: vivat! Rex undique clamant,
nec sine laude suam suscipiunt Dominum:

Rusticus O! ubi Rex? ubi Rex est? clamat ubi Rex?
quidam ait, est ille, qui sedet altus equo:

Hicne rex? perit tua mens fors rusticus inquit, ³²³
picta namque oculo verte videbatur homo.

Iussa boni Domini precibus propono Tyranni,
cum rogat iste iubet cum iubet ille rogat.

Rusticus at dominum discernere non potest ullum,
nam vice, vel nullum diligit is dominum.

Est melior patrius peregrino quisque colonus,
ossa cubant melius tecta suis manibus.

In patria matris dominum variare paratus,
passim fit pauper, rusticus atque miser.

Ruricolae absentes patriam memorent repentes,
sempet et in patria vult lepus esse loco.

Rusticus aptatum de stercore colligit aurum:
ex auro stercus chymicus at fatuus.

In perdes nimio tua lumina bina falerno,
doctor ait pleno rusticitate viro:

Rusticus auscultans, cepit quam plurima tentant
consultare tibi, quid velit ergo sequi:

Hydra et ima soli possunt ait ista videri,
haec sunt carenti visa, revisa mihi;

Multa tamen subsunt meta, qual gustanda supersunt,
atque refert annus iam nova musta novus:

Ergo vos bini valeatis dicit ocelli,
namque satis vidi, non satis usque tibi.

Sic medicus lippum voluit sanare colonum,
caccus ait fies si meta multa bibes.

Pareat ut dictis / licet aegre / abs tenuis istis,
per ternas noctes, sustinet atque dies;

Sed probo assueti revocatur imagine vini,
egresso medico meta minante suo.

Ad potum accinctus sua lumina lippa colonus
posito sic peritura mero:

Huc ite est fidi qua me duxistis ocelli,
nunc bibite, et dulces ambo valete duces:

gestus, odorque, manent, depicta famam male fulgent,
nam subeunt tenebras lumina maesta suas.

Hoc tamen adversum nunc sic ego lenio fatum,
dote meri minima non perente mea.

Super presbyterum vocavit rusticus unum,
alteruter /: narrat Romo: / Polonus erat:
Pecati eodem confessus rusticus omnem,
inter ait reliquas has teneo maculas:
Tempore ieiunio non contentatus olivo,
coctum ovum sumpsi, nec subito dolui.
Presbyteri zelus nimium sed forte novellus,
tamquam carnivorum corripuit miserum;
Necis ait pullum quod nobis procreet ovum:
cum caro sit pullus, non tibi parco scelus.
Vah! Pater artulus dicebat ad irata colonus,
vah! tibi pisa seram, da mihi da veniam.
Presbyter absolvens, se contentum quoque retuens,
semen ei dederat, sicut opus fuerat;
Rusticus oblatum bene coxit semen avatum,
fiendis fertis, pisa recludit agris.
Post menses decem sua pisa adleundo sacerdos,
nil praeter vacuum solvere vidit agrum;
Presbyter agricolam vocitans per omnia nequam,
tu non servisti pisa ait ut didici.
? eps crede mihi ruralis ait bene servi,
insuper et coxi, donec agro tribui;
Presbyter inquit ei: vah! quantae es stultitiae?
pisa quis advertet crescere quando coquet?]
Rusticus astute respondit nec minus apte:
vah! Pater invocatum tu geris ingenium;
Nam si ex coctura, non possunt crescere pisa:
ex ovis coctis, quomodo pullus erit?

No. 1709. 12. Aprilis. Taurini. [Fap aljau!]

Quid sit Religio? describo, si tibi dico
est volitum quae ad rem te ligat, aut hominem.

Ob varias hinc res variae sunt Religiones,
ad varias se res namque ligant homines.

Res tamen ad cunctas debet adesse voluntas
prodit ab arbitrio libera Religio.

Si nullum volitum praemittis ad omne ligatum,
non dabitur meritum, sed neque demeritum.

Hinc et testatum crucians sine fine basatum
fundavit proprium iam prius arbitrium.

Ut se quisque ligat, sic se met vel sua salvat:
si tamen est servans quae fuit ante ligans.

Obligat optatum se saepe quis ad male factum
sed malus attentans dicitur esse ligans.

Obligat oppositum se saepe quis ad bene factum
et bonus attentans dicitur esse ligans.

Saepe quis ad falsum se scit miser esse ligatum
sed verum spernens est sibi falsa tenens.

Saepe vera fides viget, fidei viget et res,
ubi veram rem spernimus atque fidem.

Sunt tot in orbe fides, quot quot sunt Religiones:
Religio proidem nos docet esse fidem.

Hinc bene scrutandum quod quis petit esse ligandum,
utrum sit verum, vel det adire Deum.

Dicitur invento probo mille pericula vero
Pythagoram pingvem sacrificasse bovem.

[Sopajian: No. 1720. Copiatore R.F. Augustino-----]

Tam gravis est tibi nunc facta inventio veri,
ut sit in agnellis sacrificasse satis.

Idem falsum metuet, fortem prudentia reddet
nemo cavenda timet, qui metuenda cavet.

Incidet in medicum fugiens hoc tempore morbum:
est verum fugiens caudicum repelens.

Dioparitas rerum fuit, est, et durat in aevum,
qualibet in patria Religio varia.

Discordes fidei fuerant ab Origine mundi,
quolibet alterius nunc fidei populus.

Quanta fuit veterum falorum Herba Deorum?
plus, quam secentos qui colere Deos:

Aegyptus monstrat, quoniam crocodilon adorat,
ac Indus liqum credidit esse Deum.

Hi valere canem Babylon colitque draconem
pote edit lapides, et colit alter opes.

Israel seu qualem conflavit Religionem!
ex auro factum dum coluit vitulum.

Hisque suos manes habuit, tenuitque Penates
ut padeat cunctos enumerare Deos.

Post ipsum Christum cui credimus extat id ipsum,
sunt etenim sectae semper in orbe novae.

Quid non Arabicus cum Daemone vult Mahometus!
quem colit ut magnum Turca per omne Deum.

Daemone lactatus, cum Daemone fructificatus
magnus vult Turcis esse propheta suis.

Hic quasi confectam potuisset iungere lunam,
confector lunae creditus esse vagae.

Cum tamen interea cunctis seruetur ut Una
haec utinam Turcis esset in Exitiis

327
✓ ?

Hic quot monstra dedit vel solus Apinus, et edit!
omnibus absurdus perbrevis hic numerus.

Nunc ubi Montensis Donati perliget ensis?

dic ubi Priscillus? vel vafes Eunomius?

Dic ubi Mesfalia vel ubi sunt Martyriani?

Patricianus ubi Milvius aut Trojia?

Aut ubi Meletius? vel ubi nunc Novatianus?

dic ubi Marcellus? Dylon et Eusebius?

Vel Deus ut trinus, Deus aut fuerat velut unus,
sempet ab his laevis restitit arte Deus.

Dissimilem, humilem, se Christus dixerat ideum,
sed labulis miris, qua Deus, aut ut homo.

Cum Patre se similem dicit, sed qua Deus ideum
cum Patre non similem dixerat esse hominem.

Haec bene distinguit, dum Christus talia dicit,
sed male secta legit, sicut Alanus ait.

Quid fess Gothaeus, Serithaeus, ac Hymenaeus.
Thebutes Ebion, Cerdon, et ipse Simon.

Quid Ptolomaeitae, Marcitae Marcionistae,
Florinus Blastus, Trosticus et Philetus.

Quid Penuritae, Paschitae, ac Astolyptitae?
Atthimon, Hermogenes, Proculus, Origenes?

Quid Fratricelli, Lollardi, Porphyriani?

Tandem Arnoldus Loringius Armacanus?

Tot repeti sectas, annos quot protulit aetas,
a nato Christo quas tibi pando modo:

Sunt septingentae, sunt vitae sunt quoque mille
quae veram pridem continuere fidem.

Omnes hae sectae fluctus fuerant nec inepte,
nam Christus solus sic docuit Dominus:

Petri naviculam conscendit fluctibus istam
expressitque fidem per mare perque ratem.

Tunc fuerant plures in Ponti litore naves
dum Christus turbas instruit omnigenas.

Et tam in solam voluit descendere cymbam,
quae fuerat Petri formula tunc, fidei.

Quid non Calvinus, Lutherus, uterque malignus?

Papam cum quatiunt cum rate quid faciunt?

Se faciunt fluctus contra Petri quoque fluxus
et cupiunt tandem praecipitare ratem.

O mentem! nunquam vellet damnare Prophetam
ipsum Lutherum conscia turba suum.

Idem false scripsit Papae cum talia dicit:

perdis erat vivens, mors tua sed moriens.

Vixerat, et vivit semper quoque Papa manebit.

Lutheri at haeredem non habuit similem.

Tam scis cur Iesum Christum cur ipse Magistrum
Petrus non dubitat, sed metuendo negat.

Et scis cur Thomas Christi oret cernere plagas,
cur Thomas dubitet, cur Petrus ipse negat.

Cum dubitat Thomas, omnes vult foedere sectas,
quae semper dubitant, dum sua, se variant.

Cum Thoma dubitant, sed credere cuncta tenent,
nam sua scire volunt, credere non cupiunt.

329

Sed non est Petri multum dubitare Magistri,
hoc solus monstrat, dum negat haud dubitat.

Abstergunt lachrymae quod Petrus pernegat ante,
cum sectae pridem non lachrymentur idem.

Sed mihi dic: Sectae cur non lachrymentur in orbe,
cum tamen ut fluctus sunt fluidae fluidus?

Est fluctus nequam, nec vere poenitet unquam,
ut fluit, atque fuit, semper in orbe fuit.

Ut fuit, faciet nec poenitet et neque deflet,
hinc nunquam veras fluctus habet lachrymas.

Sunt omnes tales sectarum quaeque cohortes,
iustas aequal faciunt, et maris inter agunt.

Sectarum fabros quis vidit adhuc lachrymatos?
semper idem repetunt, et potius perseunt.

Quos quot erant sectae faciebant sic velut undae:
dum perseunt refruunt, dum redeunt abeunt.

Undae pridem extinctae fuerant et mortificatae:
cum fluvis redeunt, cum quibus et perseunt.

Undam Luther variat Calvinus et ipse propinat,
hanc alii pridem iam docuere fidem.

Hanc iam Florinus docuit, Wiclepus, Arius,
et Simon ille Magus, Zwinglius, Eunomius.

Hanc iam Nestorius, Vigilantius, Aerianus,
Cerdon, Carpocrates, ac alii Cilices.

Ut pelagus petram, voluerunt fluctibus ictam,
atque Petri gracilem praecipitare ratem.

330

✓

Nam petra aut Romam Papae Petroque coronam,
atque velut fundat Christus utramque beat.

Omnibus hinc sectis erroribus, ac maledictis
opponunt varios lumina sancta viros.

Augustinus amos, Benedictus in omnibus ardor,
qui Pietatis opus sunt in amote scopus.

Idolum solus contrivit vir Benedictus
petque suos Indis indidit apta viros.

Arri vomitus mire prostravit Alanus
hinc Benedictinis gloria magna nimis.

Germanis, Hunnis, Anglis, Prussisque colonis,
sunt Benedictini pro fide Apostolici.

Ex toto nigros Benedictus alit scapularos,
alba Paulini verte nitent monachi.

Mendicos fusca Franciscus fene ligatos,
de Paula pro se dat scapulare breve.

Praemonstratenses Norbertus verte nitentes,
de misere mei sunt quasi caerulei.

Cerussae similes Bernardus dat modo vestes,
ut det distinctum dat scapulare nigrum.

Sunt Augustini nigri sed pelle ligati,
est data Petrinis pulchra sed apta chlamys.

Carmelus fucos dat ab intus religiosos,
extus, proque via pallia dat nivea.

Sunt Jesu socii sola tunica modo nigri,
sint licet interni semper ubique tubri.

331

Valles Bernardus, montes voluit Benedictus,
oppida Franciscus propter amoris opus.

Pro sociis celebres Ignatius arripit urbes
aulica eumque tenent, hi satis apta docent.

Per tria si, so, vi, Cathusia permanet in vi
ut sibi sola silet, sic vigilando viget.

Vult Benedictinos Benedictus religiosos
ut sint activi mente senes humili.

Vult Jesu socios Ignatius omnibus aptos,
venantur, capiunt quidquid in orbe queunt.

Sunt multo plures in mundo religiones,
quas contra rectas numina dant varias.

Hanc serabo fidem, quae passa velut mare pridem,
et docuit pridem quod modo credit idem.

De rate sic Petri docuerunt dogmata Christi,
est in navicula recta salus petrea.

J.

Spes nos confortat.

332

Restat poena malis, perdurant, poenalia iuris:
est alius sperans, est aliusque timens.

Si mala te tangant, pietas, spes crimina plangant,
succedunt summis optima saepe malis.

Cum spes frustratur, non spes, sed poena vocatur:
spes semper dominum fallit atque suum.

Moeslus fit laelus, sequitur post nubila Phoebus,
quae fuerant sine spe, gaudia sunt hodie.

Pellus in adversis melius sperare superstit,
turbatus languens spem superesse putat.

Dum speras, speres, promissi sic eris haeres,
in dubiis te spes concomitantur habes.

Certa sagitta fides, arcus tibi sint ut amores,
spes tibi sit nervus, meta, scopusque Deus.

Nulla fides salvat, nisi quae qua certa perennat,
sed si certa foret, spes tua nulla foret.

Ad modicum dudat, tandem bona causa triumphat,
ut eras, vel posteras vincere dat probitas.

Te, tua, fide Deo, cum spe tutissimus esto,
spem firmam nunquam non iubet esse ratam.
Spes confisa Deo, nullo confunditur aevo,
hinc ego magnanimo pectore, damna fero.
Mane sub aurore spes vertitur ad meliora,
lumine se recreat, qui modo caecus erat.
Impositis galeis tractantur foedera pacis:
in duris rebus spes vocat ad melius. 333

Praemia quae speras, non delet temporis aetas,
quae mala nunc pateris, sunt velut aura levis.
Tristis agas melius, dedit et dabit omnia tempus:
nec patitur certa currere cuncta via.
In sylva lata non est lepus esca parata,
firmities ad fluvium nemo ligabit equum.
Raro laudatur fons pro quo lymphae parantur,
falce quae nulla metit, semper inanis erit.
Non laudo florem, qui nullum praebet odorem,
nil capiunt pro te, qui modo sunt sine spe.
Ubi sitis ardorem non pellit non proba fontem
quod me non satiat, non bene me recreat.
Nec tenet anguillam qui per caudam tenet illam,
telus in optatis, spes manet ampla satis.
Non spectant se illi quibus obsunt fronte capilli,
spe sine frustrato vomere litus arvo.
Iurdo nemo duas praesumat posuisse missas,
spe iam frustratis, est modo molle satis.
Ubi locat in Domino spem, quam conceperat alto,
coelum, quod speret mitius ille videt.
Dat, servatque fidem coeli fiducia proidem,
pendet ab immenso spes tua certa Deo.
Non est praeteriti, sed spes est sola futuri,
res abeunt sine spe, spes redeunt sine te. 334

Dum nos praeteriti dolor angit cura futuri,
qui praereus capiet, non male tunc capiet.

Frustra per multas clamabit luridas horas,
non tibi non est prodita causa mali.

Dum stat vasa tuis animal compunctio nervis,
coelicus enormem tollit Apollo luem.

Foelix qui proprias properabit tollere noxas,
procerens venturis aptior hora moris.

Ueniet ment davis, tua terga parata flagellis,
perpetuusque oculos sit dolor ante tuos.

Stat coeli magnis maior clementia noxis,
quae tollat vitae probra pudenda tuae.

Si coellum meritis adscribitur et bene factis
spem quam concipiet, vix malefactor habet.

Ut spem concipias ante omnia tres fuge deltas,
magnas divitias, Daemona delicias.

Ueniet divini sunt cuncta pedissequa verbi
Omnia quae voluit, fuerat ut decuit.

Omnia cum videat sed nemo Deum quoque cernat,
Sonus ubique patet Solus ubique latet.

Lofo baptismus sed circumcisio vulnus,
curantur sacra vulnera legis aqua.

Socium socius bene iungat.

335

Si quaeris socium, nunquam quaeras tibi lusum:
fallunt nam proidem lumina lusca fidei.

Rectius experto, si credis crede Ruperto,
pedulus inquires, cui modo danda fides.

Dantur vaniloqui, persuadent cuncta iocosi,
dulcia qui dicet fallere te cupiet.

Tinge caput mardo cervical olebit ab illo,
ut quis se sociat sic olet, et stimulat.

Ea socio noscit quem quis cognoscere possit:
qui socius facti, fit similis simili.

Vae tibi vae migrae dicebat caccabus olse,
hoc male quisque fecit, quod male quisque quit.

Nolo doctorem, quem tangit culpa priorum,
quod culpas in me, tu prius ipse fuge.
¶ Dum caecus caecum ducit per devia tecum
inveniet foveam caecus uterque suam.
¶ Vix homo salvatus, qui iustis non sociatus,
in medio nebulae saepe erunt tenebrae.
¶ Vix te plus solito demulcet carmine blando,
se carere inditiis nititur ille suis.
¶ Fac ut devites sub solo nomine mites,
masse stertentes sunt etiam vigiles.
¶ Est mirum bellum, quod culpatur ab illis abellum,
nam plenos saccos portat uterque suos.
¶ Sunt bene concordēs iterum Pilatus Herodes
non fuit hoc visum, quod lupo est lupulum. 336
¶ Prudens prudenti, stultus sapit insipienti,
si tibi solus ero, sis velut alter ego.
¶ Coetus iniquorum gaudet super acta malorum
rectigal recipit, quale forum fuerit.
¶ Surgit origo mali de turpi saepe sodali,
sordibus impletos tu cave nunc socios.
¶ Saepe talis eris, qualem socium tibi quaeris,
cui malus es socius, dicitur esse malus.
¶ Laeditur a stimulo, quicumque fricatur ab illo,
unica proava pecus conicit omne pecus.
¶ Non ignare mali misero succurre sodali,
coeli? label, per miserere patet.
¶ Eligat aequalem, sibi prudens quisque sodalem,
conno? - esto lupis, cum quibus esse cupis.
¶ Pelle sub agnina latitat mens saepe lupina,
simplex apparet, simplicitate caret.
¶ Ex fissis lignis componitur optimus ignis,
fervidior locus est, cui proprius focus est.
¶ Neque pars ligni curvi, recti valet igni,
per pravam socium vix cadit in vitium.

Pix dum palpat, manus, et digitus maculatur,
vere fraternum dulce sodalitium.

Associant similes natura, Deurque fideles,
intel mortales sunt paribusque pares.

Hoc scio pro certo quoties cum merore certo,
vinco vel vincor, Semper ego maculo.

337
✓

Ad male facta malus socium socius trahit unus,
fitque repente malus, qui fuit ante bonus.

Dum spectant oculi laesos, laeduntur et ipsi,
saepe sibi novit, qui socium docuit.

Elige sanctorum consortia, non reproborum,
qui motum socii, sunt similes simili.

Ibi conversantur cum sanctis sanctificantur,
est similis socio moribus omnis homo.

Si sanctos sequeris, sanctus sic efficietis,
summit in exemplum quisque suum socium.

Illos devite quos infamat mala vita
mixtus purpuribus manditus a suis.

Tunc perverteis, perversis si socieris,
inter carbones candida pauca vides.

Urdibus implicitos, proavosque cavebis amicos,
qui docet absque dolo sit tibi amicus homo!

Elige consortem, qui sanctam det tibi sortem:
qui sanctos quaerit, sorte beatus erit.

Pomum corruptum cito corrumpit sibi iunctum,
massaque fermento se variat modico.

Fabrorum natus scintillam non timet ullus:

nec fit ab arvetis passio nunc sociis.

Non arvetus eques citius tra corpora laedes,
antiquus miles se superat novies.

Et catus a larido tarde depellitur eso,
tardius eiicitur, quod semel imbibitur.

Semper sic agimus, sic semper iura tenemus,
ritus ut a prisco traditus extat avo.

338
✓